

Michelangelolaan 2 | 5623 EJ Eindhoven
Postbus 1350 | 5602 ZA Eindhoven
www.catharinaziekenhuis.nl

catharina
een santeon ziekenhuis

Curriculumbeschrijving

Scholingsaanbod

Deskundige Steriele Medische Hulpmiddelen (DSMH)

Jaargang 2024

Excellence Centre of Decontamination

Catharina Ziekenhuis
Michelangelolaan 2
5623 EJ Eindhoven

Auteurs:

Ralph van Wezel
Joost van Doornmalen
Martine Veltman

Versie: 3.1

Datum: januari 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Doelstelling en uitgangspunten.....	5
3. Algemene informatie scholingsaanbod	7
4. Module 1: Wet-, regelgeving en techniek op de CSA/CSD	9
5. Module 2: Natuur- en scheikunde op de CSA.....	11
6. Module 3: Kwaliteitsmanagement.....	12
7. Module 4: Organisatie en management.....	14

1. Inleiding

Er is een grote behoefte aan goede opleidingen voor het vakgebied Sterilisatie Medische Hulpmiddelen. Met toenemende en veranderende wet- en regelgeving op het gebied van kwaliteitszorg, inhoudelijke ontwikkelingen binnen het vakgebied en diverse achtergronden en verschillen in opleiding van deskundigen, is het noodzakelijk om de professionaliteit van medewerkers op dit gebied te verhogen.

Om te voorzien in de professionaliseringsbehoefte voor DSMH heeft het Catharina Ziekenhuis in samenwerking met verschillende experts een modulair scholingsprogramma voor de DSMH ontwikkeld. Dit scholingsaanbod voorziet de DSMH en andere functionarissen die binnen het vakgebied werken van basiskennis en -vaardigheden om de werkzaamheden adequaat te kunnen uitvoeren. Het scholingsaanbod is bedoeld om de kwaliteit van medewerkers van het ziekenhuis op dit gebied te versterken. Het scholingsaanbod draagt bij aan de professionalisering van medewerkers, brengt hen op een hoger kennisniveau en zorgt ervoor dat werkwijzen en procedures aansluiten bij actuele ontwikkelingen. De leerdoelen zoals geformuleerd in het door de VDSMH opgestelde functieprofiel worden geadresseerd in deze opleiding. De opleiding komt het best tot zijn recht door deze te combineren met werkzaamheden in de praktijk. Middels huiswerkopdrachten wordt dit gestimuleerd.

Scholingsaanbod DSMH

Het scholingsaanbod DSMH is een initiatief van het Catharina Ziekenhuis Eindhoven en afgestemd met de VDSMH. Het scholingsaanbod bestaat uit vier modules waarin steeds de verbinding wordt gelegd tussen actuele en relevante theorieën en de dagelijkse praktijk. U doet basiskennis en -vaardigheden op die u direct kunt toepassen in uw werkpraktijk. De scholing helpt u om uw kritisch handelen te vergroten en u verder te ontwikkelen als professioneel DSMH.

- Module 1: Wet-, regelgeving en techniek op de CSA/CSD
- Module 2: Natuur- en scheikunde op de CSA
- Module 3: Kwaliteitsmanagement
- Module 4: Organisatie en management

Introductietekst PR scholingsaanbod DSMH

2. Doelstelling en uitgangspunten

2.1 Doelstelling

De doelstelling van het scholingsaanbod is dat Deskundigen Steriele Medische Hulpmiddelen basiskennis en -vaardigheden opdoen zodat zij hun werkzaamheden adequaat kunnen uitvoeren. Daarnaast ontwikkelen zij een kritische houding ten aanzien van systemen, processen, standaarden, wetenschap en mensen in de werkomgeving van de DSMH.

2.2 Doelgroep

De scholing is primair bedoeld voor de Deskundige Steriele Medische Hulpmiddelen (DSMH).

Daarnaast zijn de modules relevant voor:

- Deskundigen Scopen Reiniging en Desinfectie (DSRD)
- Coördinatoren CSA/CSD
- Managers CSA/CSD
- Ziekenhuis hygiënisten
- Apothekers
- Assortimentscoördinatoren
- Logistiek coördinatoren OK
- Klinisch fysici
- Medisch instrumenten beheerders / makers

2.3 Uitgangspunten

Er wordt gewerkt conform een aantal vaste uitgangspunten die ervoor zorgen dat de scholing voldoet aan de gestelde eisen. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Landelijke kwalificaties DSMH
- Modulair opgebouwd
- Praktijkgericht en direct toepasbaar
- Opdrachten waarbij de behandelde theorie direct in de praktijk wordt toegepast
- Actueel
- Ontwikkelingsgericht

Landelijke kwalificaties DSMH

De scholing is gebaseerd op de kwalificaties van het landelijke functieprofiel Deskundige Steriele Medische Hulpmiddelen en de leerdoelen zoals opgesteld in het opleidingsdocument “Competentie overzicht opleiding DSMH”.

Modulair opgebouwd

Het scholingsaanbod is opgebouwd in thematische modules. In iedere module staat een ander aspect van het werk van de DSMH centraal. Binnen de modules is ruimte om nieuwe ontwikkelingen een plaats te bieden. De modules worden in samenhang met elkaar aangeboden, maar kunnen ook los van elkaar worden gevolgd.

Praktijkgericht en direct toepasbaar

De modules bestaan uit een combinatie van theorie en praktijk. Voor de DSMH is het van belang dat de scholing aansluit bij hun werkpraktijk. Het scholingsaanbod is praktijkgericht en sluit aan bij de werkcontext van de medewerkers. Om de transfer van leren naar werken te vergroten, bevatten de modules verschillende oefenvormen.

Actueel

De scholing maakt gebruik van de inhoud van actuele onderzoeken. Nieuwe ontwikkelingen binnen het werkveld zullen waar mogelijk worden meegenomen.

Ontwikkelingsgericht

Het scholingsaanbod is ontwikkelingsgericht en heeft als doel om de bekwaamheid van de DSMH te versterken of vergroten. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om het scholingsaanbod in te zetten om individuele prestaties en functioneren te meten.

Leeswijzer

Dit document beschrijft de indeling van de modules op hoofdlijnen en daaraan gekoppelde leerdoelen. Wij "hij" staat kan ook "zij" worden gelezen.

3. Algemene informatie scholingsaanbod

Opbouw scholingsaanbod

Het scholingsaanbod bestaat uit 4 inhoudelijke modules, waarbij module 1 de basis vormt. De inhoudelijke modules worden aangeboden als 2 opvolgende dagen. Voorafgaand aan iedere module dient een voorbereidende opdracht gemaakt te worden.

Scholingsaanbod:

- Module 1: Wet-, regelgeving en techniek op de CSA/CSD
- Module 2: Natuur- en scheikunde op de CSA
- Module 3: Kwaliteitsmanagement
- Module 4: Organisatie en management

Groepsgrootte

De groepsgrootte per module is minimaal 8 en maximaal 12 personen. Deze groepsgrootte draagt bij aan een goede leeromgeving en biedt veel ruimte om ervaringen uit te wisselen en waardevolle discussies te voeren.

Tijdsinvestering

Per module (indicatie)

- Contacturen: 16 uren
- Zelfstudie en praktijkleren: 8 uren

Toelatingseisen

U wordt tot het scholingsaanbod toegelaten als u voldoet aan één van de volgende eisen:

- U beschikt minimaal over een HBO-niveau in een relevante opleidingsrichting
- U bent werkzaam in een relevant vakgebied (zie ook paragraaf 2.2)

Aanwezigheid

Voor de modules geldt een aanwezigheidsplicht van 100%.

Certificering

Deelnemers ontvangen een bewijs van deelname na het volgen van een volledige module.

Naast aanwezigheid op de scholingsdagen is het inleveren van de voorbereidende opdracht hiervoor een vereiste.

Kwaliteitszorg

Elke module wordt volgens een vaste methodiek geëvalueerd onder de deelnemers. Daartoe vullen deelnemers een evaluatieformulier in. Dit formulier wordt anoniem verwerkt. De resultaten worden gebruikt om de modules te verbeteren.

Aanmelding

U kunt zich aanmelden door een mail te sturen naar:

ecd@catharinaziekenhuis.nl

Plaats, data en sprekers

Zie website: [ECD\Training – Catharina Ziekenhuis Apotheek](#) voor de data waarop de modules plaatsvinden. Voor aanvang van elke module wordt het dagprogramma inclusief namen van de trainers met u gedeeld, evenals praktische informatie zoals de locatie. In principe vinden alle scholingsdagen plaats in Eindhoven.

Hulpmiddelen

Het wordt geadviseerd een laptop en/of mobiel device met te nemen voor het maken van aantekeningen, lezen en opzoeken van literatuur en het maken van presentaties tijdens de workshops.

4. Module 1: Wet-, regelgeving en techniek op de CSA/CSD

Leerdoelen

De deelnemer:

- heeft inzicht in de rol van DSMH en de taken en verantwoordelijkheden
- kent de wetgeving die van toepassing is op het werk van de DSMH
- heeft kennis van de procesgangen en de daarbij behorende samenhang (tijdigheid, omlooptijd, logistiek) binnen de CSA
- heeft kennis van materialen die worden toegepast in medische hulpmiddelen, inclusief de verpakking
- is op de hoogte van de benodigde decontaminatie apparatuur inclusief de daarbij behorende software voor het goed functioneren van de CSA
- is in staat de technische documentatie van de leverancier te beoordelen en te interpreteren
- heeft kennis van de bio compatibiliteit van de toegepaste materialen / producten

Programma

In deze module komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Introductie
 - o Standaard proces van decontaminatie
- Historische schets
 - o Waar komt de DSMH vandaan?
 - o Hoe is de verantwoordelijkheid in landen om ons heen geregeld?
 - o Competentieprofiel DSMH
- Wet- en regelgeving
 - o MDR
 - o Nederlandse wetgeving
 - Kwaliteitswet zorginstellingen
 - Wet op de medische hulpmiddelen
 - Besluit medische hulpmiddelen
 - Besluit sterilisatie bedrijven
 - Besluit gesteriliseerde medische hulpmiddelen in ziekenhuizen
 - Besluit actieve implantaten
 - o Richtlijnen (NEN, ISO, SFERD)
 - Verschillen en overeenkomsten
 - Welke zijn relevant (normen set steriliseren en steriliteit)
 - o Interpretatie en toepasbaarheid dagelijkse praktijk
- Rondleiding CSA/CSD en voorzieningen ziekenhuis
 - o Routing instrumentarium van OK tot opslag
 - o Watervoorbereiding, stoomopwekking en chemie
 - o HVAC (Heating, Ventilation en Air Conditioning) installatie
- Rol van DSMH, taken en verantwoordelijkheden
 - o Positionering binnen het ziekenhuis
 - o Reikwijdte van de verantwoordelijkheden

- Instrumentenleer
 - o Soorten instrumentarium
 - o Materialen (voor en nadelen vanuit reinigingsperspectief)
 - o Complexiteit ten aanzien van decontaminatie
- Disposables en implantaten
 - o Wet- en regelgeving
 - o Opslag en logistiek
 - o Registratie
 - o Kritische aandachtspunten
- Hedendaagse situatie en nabije toekomst
 - o Veranderende rol van de DSMH
 - o Nieuwe ontwikkelingen
 - Complexer instrumentarium
 - Evidence based richtlijnen

Studiewijze

Tijdens deze module nemen diverse sprekers u mee in de ontwikkelingen van de DSMH. Aan de hand van stellingen en discussievragen wordt u uitgenodigd om ervaring uit uw eigen werkgebied in te brengen en te reflecteren op uw eigen rol. Er is ruimte om ervaringen uit te wisselen en discussies te voeren.

Leermaterialen

De leermaterialen worden voorafgaand aan de module verstrekt per mail en bestaan uit wetten, normen, wetenschappelijke artikelen en boeken. Er wordt van de deelnemer verwacht dat de aangereikte informatie vóór aanvang van de module is doorgenomen.

5. Module 2: Natuur- en scheikunde op de CSA

Leerdoelen

De deelnemer:

- heeft inzicht in de basisbegrippen van natuur- en scheikunde die onderliggend zijn aan de processen van reiniging, desinfectie en sterilisatie
- heeft kennis van de toegepaste chemische werkingsprincipes in het reinigings- en sterilisatieproces
- is in staat de effectiviteit en de beperkingen van de gebruikte chemische werkingsprincipes te benoemen
- is op de hoogte van de kwaliteitseisen die gesteld worden aan stoom
- weet wanneer hij welke test moet uitvoeren en aan welke voorwaarden de uitvoering moet voldoen
- kan de resultaten van testen interpreteren en toont daarbij een kritische houding
- is bekend met de problemen die kunnen voorkomen uit netvervuiling, statische elektriciteit, perslucht, netwerksystemen voor datatransport etc.

Programma

In deze module komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Reiniging en desinfectie
 - o Introductie procesmodel
 - o Toelichting processen reiniging en desinfectie
 - o Theorie natuur- en scheikunde m.b.t. processen reiniging en desinfectie
 - Stromingseigenschappen, flow, curves
 - o Praktijk natuur- en scheikunde m.b.t. processen reiniging en desinfectie
- Sterilisatie
 - o Toelichting sterilisatieproces
 - o Theorie natuur- en scheikunde m.b.t. proces sterilisatie
 - Indicatoren, TOC, ATP, zepen, H₂O₂
 - Sterilisatie
 - Verschillende methoden straling, coagulatie, verbranden, vergiften (Ethyleen oxide)
 - Stoomsterilisatie (stoom, NCG's)
 - Waterstofperoxide
- Theorie validatie, monitoring en condities
- Interpreteren van resultaten
- Doornemen validatierapport
- Praktijk natuur- en scheikunde m.b.t. proces sterilisatie en uitvoering testen

Studiewijze

De module bestaat uit een mix van theorie en praktijk. De theorie wordt ondersteund door het uitvoeren van experimenten die de theorie inzichtelijk maken.

Leermaterialen

De leermaterialen worden voorafgaand aan de module verstrekt per mail en bestaan uit wetten, normen, wetenschappelijke artikelen en boeken. Er wordt van de deelnemer verwacht dat de aangereikte informatie vóór aanvang van de module is doorgenomen.

6. Module 3: Kwaliteitsmanagement

Leerdoelen

De deelnemer:

- kan kwaliteit definiëren voor het eigen vakgebied, product en/of geleverde dienst
- heeft kennis van verschillende kwaliteitssystemen (ISO 9001, ISO 13485, GMP)
- is in staat om wet- en regelgeving te vertalen naar een functioneel kwaliteit management systeem (KMS)
- heeft inzicht in risicomanagement: prospectief (interne audits), retrospectief (analyses), hoe werkt dit in de praktijk?
- kan een Root Cause Analysis (RCA) uitvoeren
- kan een verbeterplan opstellen en is bekend met PDCA cyclus
- kan een team samenstellen om een onderzoek naar aanleiding van een incident uit te voeren
- heeft kennis van basale validatieprincipes
- is in staat om een audit uit te voeren

Programma

In deze module komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Introductie kwaliteitsmanagement
 - o Wat is een kwaliteitsmanagementsysteem?
 - o Voorbeeld Catharina Ziekenhuis
 - o Management review/jaarverslag
 - o Risicomanagement en incidentmanagement
- Theorie risicomanagement
 - o Wat is Prospectieve Risico Analyse/Inventarisatie?
 - o Diverse methoden voor uitvoering voor Prospectieve Risico Analyse/Inventarisatie (interne audits, FMEA/SAFER, Bow Tie)
- Oefening Risicoanalyse
- Theorie incidentanalyse
 - o Veilig Incident Melden (VIM)
 - o Afwijkingen
 - o Correctieve Acties Preventieve Acties (CAPA) incl. Root Cause Analyse
 - o Diverse methoden voor uitvoering RCA
 - o Verbeterplan en borging
- Oefening RCA
 - o Vijf keer waarom
 - o Pareto Analyse
 - o Brainstorm
 - o Oorzaak en gevolg diagram (visgraatdiagram)
- Validatie van processen en systemen: een introductie
- Audittraining (introductie en oefening)
- Praktijkcasussen incidentmanagement

Studiewijze

De module start met een theoretisch gedeelte waarna de theorie in de praktijk wordt gebracht middels workshops.

Leermaterialen

De leermaterialen worden voorafgaand aan de module verstrekt per mail en bestaan uit wetten, normen, wetenschappelijke artikelen en boeken. Er wordt van de deelnemer verwacht dat de aangereikte informatie voor aanvang van de module is doorgenomen.

7. Module 4: Organisatie en management

Leerdoelen

De deelnemer:

- heeft inzicht de krachtvelden die spelen in de ziekenhuisomgeving
- kan functioneren in een politieke omgeving, kent zijn eigen rol en verantwoordelijkheden en zet deze functioneel in
- kan een adviserende rol vervullen
- is in staat om aan complexe vergaderingen deel te nemen en daarin collega's / andere deelnemers te overtuigen van zijn/haar standpunten
- heeft de beschikking over verschillende onderhandelings technieken

Programma

Dag 1

- De ochtend staat in het teken van het overbrengen van inzichten in de krachtenvelden in het ziekenhuis. Aan de hand van onderzoek en werkervaring wordt door de trainer een sociologisch organisatieperspectief geschetst van het ziekenhuis en de wijze waarop de verschillende werelden – zoals die van dokters en managers – kijken en handelen. Wat betekent dat voor de positie en opstelling van de deskundige steriele hulpmiddelen in dit krachtenveld?
- De middag staat in het teken van wetmatigheden in communicatie; welke vaardigheden kun je inzetten om je verantwoordelijkheid en je rol als adviseur goed in te zetten? Dit doen we aan de hand van theorie en het oefenen van gesprekken met een acteur.

Dag 2

- De ochtend staat in het teken van 'feedback en conflicthantering'. De theorie en patronen die optreden bij feedback geven en krijgen worden besproken. Het tweede deel van de ochtend wordt aandacht geschonken aan conflicthantering. Bij beide onderwerpen worden vaardigheden getraind die ingezet kunnen worden om dergelijke gesprekken goed te laten verlopen.
- De middag staat in het teken van financiering en begrotings- en sturing systematiek ziekenhuis en CSA/CSD.

Studiewijze

De werkvormen bestaan uit presentatie en interactieve intermezzo's rond gezag en dilemma's bij het nemen van verantwoordelijkheid

Leermaterialen

Voor deze module wordt geen literatuur ter beschikking gesteld, maar in plaats daarvan wordt de deelnemers verzocht om een casus uit te werken die als lastig werd ervaren. Denk aan een moeilijk gesprek met een zorgverlener, druk vanuit de organisatie etc.